

СИЛАБУС КУРСУ

Дистанційне зондування Землі

Ступінь вищої освіти – БАКАЛАВР
Освітньо-професійна програма «**Лісове господарство**»

Кількість кредитів ECTS – 3

Рік навчання – 4, семестр – 8

Мова викладання – українська

Керівник курсу:

кандидат технічних наук, доцент

Крячок Сергій Дмитрович

geodesist2015@gmail.com

Анотація курсу

Курс «Дистанційне зондування Землі» призначений для знайомлення студентів: з основами дистанційного зондування Землі; способами отримання інформації від засобів дистанційного зондування; різновидами сенсорних систем і давачів інформації; аналізом космічних знімків, вибором виду дистанційних даних з необхідним просторовим розрізненням відповідно до поставленого завдання; використанням відкритих джерел для отримання даних ДЗЗ.

В ході вивчення курсу студенти вивчають основи візуального дешифрування космічних знімків, класифікацію методів ДЗЗ та типи сенсорних систем і датчиків ДЗЗ низького, середнього та високого просторового розрізнення та їх застосування для вирішення різнопланових завдань лісового господарства. Вивчають можливості отримання безкоштовних даних з відкритих web-сайтів, порядок отримання комерційних даних ДЗЗ та формати їх даних.

Мета та цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Дистанційне зондування Землі» є формування знань і практичних навичок застосування методів дистанційного зондування для розв'язування прикладних задач дослідження стану й динаміки лісового фонду, а також одержання практичних навичок застосування матеріалів дистанційного супутникового та наземного знімання для завдань обліку й моніторингу лісів

Основними завданнями вивчення дисципліни “Дистанційне зондування Землі” є забезпечення теоретичної і практичної підготовки фахівців лісового профілю з питань комплексного застосування наземних і дистанційних методів дослідження лісів.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні (КЗ) та фахові (КФ) компетентності, передбачені освітньою програмою спеціальності 205 – Лісове господарство:

Загальні компетентності:

КЗ8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

КЗ10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

КЗ12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

КФ3. Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.

КФ4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів

КФ6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання.

КФ7. Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію.

КФ9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті засвоєння матеріалу, передбаченого програмою курсу, здобувач вищої освіти буде знати: фізичні основи дистанційного зондування Землі; активні та пасивні методи дистанційного зондування; сучасні носії апарати та характеристики основних сенсорів; зміст геометричної та радіометричної корекції супутникових знімків; методи дешифрування мультиспектральних супутникових знімків; комп'ютерні програми для обробки даних дистанційного зондування Землі; теоретичні основи обліку лісових ресурсів з використанням матеріалів наземного та супутникового знімання.

Крім того, здобувач вищої освіти набуде навичок використання програмного забезпечення для обробки супутникових знімків; створення навчальні вибірки для дешифрування даних дистанційного зондування Землі; застосування окремих методів контрольованої класифікації супутникових знімків для дешифрування вкритих і неvkритих лісовою рослинністю ділянок, лісових насаджень різного породного складу та вирубок; аналізу динаміки лісового покриву на основі аналізу часових серій супутникових знімків; створення лісових карт за результатами дешифрування даних дистанційного зондування Землі.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

ПРН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти

ПРН3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.

ПРН4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

ПРН6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

СТРУКТУРА КУРСУ

№ змістовного модулю	Години (лекц., лаб.)	Тема лекції	Тема лабораторного заняття
1	2/2	Тема 1. Фізичні основи дистанційного зондування Землі	Тема 1. Власне випромінювання Землі та її штучне опромінення
	2/2	Тема 2. Активні та пасивні методи дистанційного зондування	Тема 2. Вплив тмосфери на реєстрацію випромінювання
	2/2	Тема 3. Сучасні носії апарати та характеристики основних сенсорів	Тема 3. Використання програмного забезпечення для обробки супутникових знімків
2	2/2	Тема 4. Геометрична та радіометрична корекції супутникових знімків	Тема 4. Створення навчальні вибірки для дешифрування даних дистанційного зондування Землі
	2/2	Тема 5. Методи дешифрування мультиспектральних супутникових знімків	Тема 5. Дешифрування космічних знімків для виділення вкритих і неvkритих лісовою рослинністю ділянок (вирубок)
	2/2	Тема 6. Комп'ютерні програми для обробки даних дистанційного зондування Землі	Тема 6. Аналіз динаміки лісового покриву на основі аналізу часових серій супутникових знімків
3	2/2	Тема 7. Теоретичні основи обліку лісових ресурсів з використанням матеріалів супутникового знімання	Тема7. Створення лісових карт за результатами дешифрування даних дистанційного зондування Землі
	2/-	Тема 8. Теоретичні основи обліку лісових ресурсів з використанням матеріалів наземного знімання	-

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Кохан С.С., Востоков А.Б. Дистанційне зондування Землі. К. : Вища шк. 2009. 511 с.
2. Миклуш С. І., Гаврилюк С. А., Часковський О. Г. Дистанційне зондування землі в лісовому господарстві : навч. посібник. Львів: ЗУКЦ, 2012. 324 с
3. Рис У. Основы дистанционного зондирования / У. Рис – М. : Техносфера, 2006. – 346 с.
4. Трифонов, Т. А. Геоинформационные системы и дистанционное зондирование в экологических исследованиях / Т. А. Трифонов. – М. : Академический проект, 2005. – 252 с.
5. Кашкин, В. Б. Дистанционное зондирование Земли из космоса. Цифровая обработка изображений / В. Б. Кашкин, А.И. Сухинин. – М. : Логос, 2001. – 264 с.
6. Кохан С. С. Аерокосмічні дослідження стану посівів сільськогосподарських культур / С. С. Кохан. – Корсунь-Шевченківський: ФОП Майдаченко І. С., 2011. – 312 с.

Допоміжна

1. Чандра А. М., Гош С. К. Дистанционное зондирование и геоинформационные системы М. : Техносфера, 2008. 307 с.
2. ДСТУ 4220-2003. Дистанційне зондування Землі з космосу. Терміни та визначення понять. // Держстандарт України.
3. ДСТУ 4758-2007. "Дистанційне зондування Землі з космосу: Оброблення даних: Терміни та визначення
4. Зацерковний В. І. Обґрунтування вибору знімальної системи для моніторингу агроресурсів / В. І. Зацерковний, С. В. Кривоберець // Вісник Тернопільського національного технічного університету. Науковий журнал. – Тернопіль: ТНТУ, 2011. – Том 16, № 2. – С. 139-149.

Інформаційні ресурси

1. From GIS to Remote Sensing [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://fromgistors.blogspot.com/2017>. – Заголовок з екрану.
2. Global Forest Change [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://earthenginepartners.appspot.com/science-2013-global-forest>. – Заголовок з екрану.
3. LANCE Rapid Response System [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://rapidfire.sci.gsfc.nasa.gov/realtime>. – Заголовок з екрану.
4. LANCE Web Fire Mapper [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://firms.modaps.eosdis.nasa.gov/firemap/> – Заголовок з екрану.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний)
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів)
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із дирекцією інституту)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль за модулями

Модуль за тематичним планом дисципліни	Форма контролю та кількість балів				
	Повнота ведення конспектів занять	Підготовленість до практичних робіт	Самостійність виконання практичних робіт	Своєчасність виконання практичних робіт	Разом
Змістовий модуль 1.	0-7	0-7	0-7	0-9	0-30
Змістовий модуль 2.	0-7	0-7	0-7	0-9	0-30
Змістовий модуль 3.	0-3	0-3	0-3	0-4	0-10
Всього					0-70

Модульний контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни	Вид контролю та кількість балів				Зважена модульна оцінка
	Теоретичне питання		Підсумковий тест за модуль	Результат поточного контролю	
Змістовий модуль 1.	0-5	0-5	0-40	0-30	0-40
Змістовий модуль 2.	0-5	0-5	0-40	0-30	0-40
Змістовий модуль 3.	0-5	0-5	0-20	0-10	0-20
Зважена семестрова оцінка	-	-	-	-	0-100
Навчальна робота					70
Екзамен					30
Всього за курс					100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи	для заліку
90–100	A	відмінно	відмінно
82-89	B	добре	добре
75-81	C		
66-74	D	задовільно	задовільно
60-65	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання